

ה"ת 33863/11/19 - מחמוד מחאמיד, נגד המשטרה הירוקה, המשרד לאיכות הסביבה

בית המשפט המחוזי בחיפה

27 בנובמבר 2019

ה"ת 33863-11-19 מחאמיד נ' המשרד לאיכות הסביבה

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

העורר: מחמוד מחאמיד,

ע"י ב"כ עו"ד מחמיד חוסיין

- נגד -

המשיבה:

המשטרה הירוקה

המשרד לאיכות הסביבה

ע"י ב"כ עו"ד אסף תומר

החלטה

1.

לפני ערר על החלטת בית משפט השלום בחדרה (כב' השופטת קרן אניספלד) בתיק ה"ת 48951-09-19 מתאריך 4/11/19, על-פיה הוחלט כי בטרם הגשת כתב-אישום, וכל עוד לא חלפה במלואה תקופת 180 הימים העומדים לרשות היחידה החוקרת לשם מיצוי החקירה והגשת כתב-אישום, אין מקום להיעתר לבקשה להחזרת שתי משאיות שנתפסו, ואשר העורר טוען כי הוא הבעלים שלהן.

תפיסת המשאיות נעשתה בהקשר לחשדות לעבירות שעניינן הגנת הסביבה ושמירת הנקיון.

2.

משאית מ.ר. 4958931 מסוג וולוו (להלן: "משאית א"), ומשאית מ.ר. 7280587 מסוג וולוו (להלן: "משאית ב") נתפסו בתאריך 22/8/19.

העורר טוען כי הוא רכש את שתי המשאיות בתום לב ובתמורה, וצירף לבקשתו רשיון רכב של שתי המשאיות, וכן אישור משרד התחבורה על רישום שינוי בעלות, שהינו מתאריך 5/8/19. הבעלות הועברה ממר מחאמיד מוחמד ת"ז 03963123-9 למר מחאמיד מחמוד ת"ז 04074955-8, כאשר באישור רישום שינוי הבעלות צוין כי המוכר מחאמיד מוחמד יוצג באמצעות מיופה-כוח.

3.

בתאריך 20/9/19 הגיש העורר בקשה להחזרת תפוס, ובה ביקש כי שתי המשאיות תשוחררנה בתנאים מקלים, תוך שהוא טוען כי כאשר רכש את המשאיות, לא ידע כי בוצעה בהן עבירה כל שהיא או כי הן דרושות לביצוע חקירה כל שהיא.

העורר טען בבקשתו להחזרת תפוס כי רכש את המשאיות בתאריך 5/8/19, הגם שבמעמד הדיון בערעור נטען מפי ב"כ העורר כי הרכישה בוצעה בתאריך 3/8/19, ורק העברת הבעלות ברישום בוצעה בתאריך 5/8/19.

לטענת העורר, אין לו קשר כל שהוא לעבירה של הובלת פסולת או מטען אחר בצורה לא-חוקית, ולעבירות על חוקים העוסקים באיכות הסביבה.

יש להדגיש כי תצהיר העורר התומך בבקשה להחזרת תפוס מתייחס אך ורק למשאית ב', ואינו מתייחס למשאית א'.

בהקשר למשאית זו, נטען כי מאז שרכש את המשאית ועד ליום בו נתפסה, הוא עשה בה שימוש חוקי בלבד, אולם אין פירוט של פעולות שביצע העורר עם משאית ב' מאז 3/8/19 או 5/8/19 ועד לתפיסתה ב-22/8/19.

יתר על כן, דו"ח התפיסה שצורף לתצהיר העורר מתייחס דווקא למשאית א', ולא למשאית ב'.

לטענת העורר בבקשתו להחזרת תפוס, תפיסת המשאיות אינה משרתת תכלית כל שהיא מבין התכליות המפורטות בחוק, העשויות להצדיק תפיסת חפץ.

העורר אף טען בדיון בבית-משפט קמא כי המשיבה לא בחנה את החשבוניות שיש לו בהתייחס לתשלום חלק מהתמורה עבור המשאיות, ואף לא בחנה את טענותיו כי זכה לאחרונה במכרזים אשר לכאורה הצדיקו את רכישת המשאיות.

לטענת העורר, המשיבה לא ביצעה את האיזון הראוי בין זכות הקניין שלו ומידת הפגיעה בפרנסתו, לבין צרכי החקירה.

4. המשיבה, בתגובתה בבית-משפט קמא, טענה כי יש לאפשר לה להמשיך ולהחזיק במשאיות, וכי המדובר בחקירה ובה חשדות לזיהום מאסיבי באמצעות השלכת פסולת שלא באתרים מוסדרים, לטובת אינטרס אישי כלכלי שעניינו חסכון משמעותי בהשוואה להובלת פסולת לאתר מורשה.

עוד נטען, כי המדובר בפרשיה נרחבת שבמסגרתה נתפסו כלים רבים נוספים, וכי אושרה תפיסתם של כלים נוספים עד לתום ההליכים, בשל מעורבות הכלים בעבירות המיוחסות להם, תוך לקיחה בחשבון של עברם הקודם של המעורבים.

בטיעוני המשיבה בבית-משפט קמא נטען, כי אחת המשאיות חשודה בביצוע 467 הובלות פסולת,

והשניה בביצוע 356 הובלות של פסולת שנשפכה באתרים לא חוקיים.

המשיבה אף הצביעה על עבירות שבוצעו בעבר (בשנת 2018) באמצעות אותן משאיות, עבירות לגביהן הוגש כתב-אישום בבית-משפט שלום, וטענה כי התיק, בכל הקשור לעבירות מהשנה הנוכחית - שנת 2109, נמצא בשלבי חקירה.

המשיבה הבהירה כי תכלית תפיסת המשאיות הינה גם מניעתית, וגם לצורך חילוט בבוא היום בתום ההליך הפלילי.

לטענת המשיבה, הליך העברת רישום הבעלות על המשאיות נעשה שלא בתום לב, ולמעשה העורר אינו הבעלים האמיתי של המשאיות.

המשיבה טענה, כי לגבי משאית ב' קיים אדם נוסף שטוען שמשאית זו נמכרה לו, והוא זה שהחזיק בה עד למועד התפיסה, והעורר כלל לא החזיק במשאית ב', כך שהחזקה במשאית זו כלל לא עברה לעורר, אלא רק הועבר רישום הבעלות במשרד הרישוי.

עוד נטען על-ידי המשיבה כי שווי שתי המשאיות לפי מחירון לוי יצחק הינו 759,000 ₪ (עיין נ/2 ו-נ/3 בבית-משפט קמא), בעוד שהעורר טוען כי היה אמור לשלם תמורת שתיהן 300,000 ₪, שילם בפועל 150,000 ₪, ולאחר תשלום זה הועברה הבעלות על-שמו.

5. בתאריך 31/10/19 התקיים דיון לפני בית-משפט קמא, במהלכו ציין נציג המשיבה כי החקירה בנוגע לעבירות בהן היו מעורבות המשאיות שנתפסו, החלה כחקירה סמויה והפכה לגלויה בתאריך 5/8/19, שהוא התאריך שבו הועברה הבעלות על המשאיות ממר מוחמד מחאמיד לעורר, וכי אותו מר מוחמד מחאמיד העביר בעלות על משאיות נוספות בסמוך למועד תפיסת המשאיות.

העורר נחקר במעמד הדיון ב-31/10/19, ובחקירתו עלה בבירור כי בניגוד לנטען בתצהירו על-פיו מאז רכישת משאית ב' ועד היום שבו נתפסה עשה בה שימושים חוקיים בלבד, הרי שבפועל המשאית לא הועברה לחזקת העורר כלל, אלא היתה מצויה אצל אדם בשם זוהרן שטיווי. עוד עלה מחקירתו של העורר, כי הוא כלל לא בדק את משאית ב' לפני שרכש אותה, וגם לגבי משאית א' - היא הגיעה לחזקתו רק יום לפני שנתפסה על-ידי המשיבה.

העורר אף אישר בחקירתו בבית-משפט קמא כי לא היו לו משאיות נוספות מלבד המשאיות שרכש ממר מוחמד מחאמיד, הגם שלטענתו הוא עובד בעבודות עפר בסלילת כבישים, ובמהלך הדיון בערר נטען כי הוא עוסק בתחום זה כ-12-13 שנים.

מהודעתו של העורר, שנגבתה ממנו ב-15/8/19, וסומנה כ-נ/1 על-ידי בית-משפט קמא, עולה כי

לעורר העוסק בתחום עבודות עפר היו כלים מסוג מחפרון, מכבשים, בובקטים, ומשאית קטנה להובלת כלים אלה לצורך עבודות פיתוח כבישים, אולם העורר לא מסר בהודעתו נ/1 כי היו לו בעבר משאיות מסוג המשאיות שנתפסו, או כי היה זקוק לצורכי עבודתו למשאיות כאלה.

על מה ולמה נזקק העורר דווקא לשתי המשאיות בסמוך לתאריך 5/8/19 באופן שלא היה זקוק להן קודם ובאופן שהצדיק רכישתן בלא בדיקה? לא ניתן הסבר מניח את הדעת, המגובה בראיות.

יתר על כן, מהחקירה אף עלה כי העורר טוען ששילם מקדמה עבור המשאיות, אולם לא שילם את מלוא התמורה שסוכמה בינו לבין מר מוחמד מחאמיד, ולמרות העדר תשלום מלוא התמורה, הועברה הבעלות.

למעשה, עולה מחקירת העורר כי כלל לא נקבע מחיר סופי בין העורר לבין מר מוחמד מחאמיד בנוגע לרכישת המשאיות.

גרסה זו, שעלתה בחקירתו הנגדית של העורר, אינה עולה בקנה אחד עם גרסתו, כפי שבאה לידי ביטוי ב-נ/1, ועל-פיה הוא רכש את שתי המשאיות ב-300,000 ₪ ושילם מקדמה עבור שתי המשאיות של 150,000 ₪.

גם האמור במסמך שהגיש העורר בעת הדיון בבית-משפט קמא, ועל-פיו הוא הוציא חשבונית על סך 300,000 ₪ עבור משאית א', אינו עולה בקנה אחד עם גרסתו, כפי שמסרה ב-נ/1.

העורר מסר גרסתו ב-נ/1 ב-15/8/19, עוד לפני תפיסת המשאיות, ובאותה עת הוא ציין כי הוא עוד לא קיבל את המשאיות להחזקתו.

החלטת בית-משפט קמא

6. בית-משפט קמא, בהחלטתו מ-4/11/19, הפנה להוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש) תשכ"ט-1969 (להלן: "**הפקודה**"), וציין כי המשיבה הציגה לפניו תשתית ראייתית, המבססת חשד סביר לקיום עילת תפיסה, כאשר השלב הנוכחי הינו שלב בטרם הוגש כתב-אישום, ובטרם חלפו 6 חודשים מיום תפיסת המשאיות.

בית-משפט קמא ציין כי כאשר קיימת עילת תפיסה, יש לבחון את הפעלת התפיסה באופן מידתי, תוך בחינת תכלית התפיסה, זכות הקניין של בעל החפץ שנתפס, עוצמת הפגיעה שתסב תפיסת החפץ לבעליו אל מול עוצמת הפגיעה באינטרס הציבורי אם יושב לו החפץ והשלב הדיוני שבו נתבקש החזר

התפוס.

בית-משפט קמא הפנה לפסיקה הדנה בתכליות התפיסה, לרבות תכלית מניעתית, תכלית של חילוט ותכלית של שימוש בתפוס כראיה (בש"פ 342/06 **חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת-ישראל** (12/3/06)), וכן ציין כי הפגיעה בזכות הקניין ובפרנסה של הטוען להיותו בעל החפץ, אין בה כדי לשלול את הצורך להשאיר את התפוס בידי המשיבה.

בית-משפט קמא התייחס לחומר הראיות שהוצג לו בשלב זה, שהינו שלב חקירה, חומר שאינו גלוי במלואו לעורר ולבא-כוחו, ואשר ממנו עלו היקף ותדירות העבירות שבוצעו, לכאורה, באמצעות המשאיות שנתפסו.

בית-משפט קמא ציין, כי עיון בחומר שהוצג לו העלה חשד סביר, ואף למעלה מכך, שאכן במשאיות שנתפסו נעשה שימוש רחב היקף, ולאורך זמן, על-מנת לבצע עבירות רבות של השלכת פסולת שלא כדין, ואין המדובר במקרה חד-פעמי.

בית-משפט קמא אף ציין כי לא נטען, ואף לא הובאה לפניו ראיה לכאורה על מעורבות ישירה של העורר בביצוע עבירות השלכת הפסולת שלא כדין, וזאת להבדיל ממעורבות של מר מוחמד מחאמיד, שממנו נטען כי העורר רכש את המשאיות, בעבירות רבות כאלה.

הטענה הרלוונטית בעניינו של העורר הינה, שהעברת הבעלות על המשאיות על-שמו, הינה למעשה פיקטיבית ולמראית עין בלבד, וכי העורר רכש את המשאיות במהלך שנועד להבריא את המשאיות מבעלותו של מר מוחמד מחאמיד, אשר כנגדו כבר הוגש כתב-אישום בעבר, בהתייחס לעבירות שעניין פגיעה באיכות הסביבה, וזאת על-מנת לנסות ולסכל את חילוטן של המשאיות לאחר שיוגש כתב-אישום.

7. בית-משפט קמא ציין בהחלטתו המפורטת, כי לאור החומר שעמד לנגד עיניו, יש לאפשר לעת הזו את השלמת החקירה, תוך הותרת תפיסת המשאיות בעינה למשך הזמן המפורט בסעיף 35 לפקודה, דהיינו - עד לתום 6 חודשים ממועד התפיסה.

בית-המשפט ציין כי עולות שאלות רבות באשר לכנות עסקת המכר שבין העורר לבין מוחמד מחאמיד, ושנתונים רבים מצביעים על-כך שלכאורה אין המדובר בעסקת אמת, שנכרתה בתום לב, ועל כן קיים חשד סביר באשר לאמיתות העסקה, ובאשר לבעלות העורר על המשאיות.

בהקשר לכך, מנה בית-משפט קמא מספר תמיהות, שיש בהן כדי להטיל ספק בכך שהמדובר ברכישה שמשקפת עסקת אמת.

בין התמיהות שציין בית-משפט קמא, היו העדר ביצוע בדיקה ממשית של המשאיות בטרם רכישתן, העדר תשלום מלוא התמורה עבור המשאיות ותשלום מקדמה בלבד, תוך שנטען שהמחיר הסופי טרם סוכם, גרסאות שונות ובלתי-עקביות באשר לסכום ששולם או שסוכם לגבי המשאיות, העדר קבלת חזקה על המשאיות, רכישת אחת המשאיות על-ידי אדם אחר קודם לרכישתה הנטענת על-ידי העורר, גרסת עורר באשר לרכישת המשאיות בסכום כולל של 300,000 ₪, שנמוך באופן משמעותי ולמעשה הינו פחות ממחצית משווי השוק של המשאיות, והתרשמות בית-משפט קמא מעדות מתפתלת של העורר בעניין זה.

עוד ציין בית-משפט קמא, בין התמיהות, את העדר הקורלציה בין טענה כי המשאיות נרכשו לצורך שימוש במסגרת מכרזי עבודות חדשות בהן זכה העורר לאחרונה, כאשר בפועל העורר לא קיבל כלל את המשאיות, ואף לא הציג ולא פירט בתצהירו באילו מכרזים זכה לאחרונה, ולשם מה הוא זקוק למשאיות אלה, וכאשר מההודעה נ/1 עולה, שבמשך כ-15 שנות עבודה בענף, לא היה זקוק כלל למשאיות מסוג המשאיות א' ו-ב', אלא היה בעל ציוד הנדסי, ונזקק רק למשאיות קטנה אחת שתוביל את הכלים ההנדסיים שהיו ברשותו, מסוג מחפרון, בובקט ומכבשים.

בנסיבות אלה, המבקש גם לא הראה כי הוא זקוק למשאיות וכי המשך תפיסתן תגרום לו נזק כלכלי ממשי.

8. בית-משפט קמא אף ציין, כי הוצג לו דו"ח על אודות פעולות חקירה נוספות שיש לבצע, גם בהקשר לאימות או שלילה של טענות שונות של העורר, ועל כן אין המדובר בחקירה שהסתיימה, וקיים חשד סביר כי מסירת המשאיות לעורר תמנע את חילוטן בהמשך, ועל כן יש מקום להותיר את המשאיות בידי המשיבה.

בית-משפט קמא הדגיש כי ככל שיתברר כי אכן המדובר בעסקה למראית עין, שמטרתה להבריא את המשאיות מבעלותו של מר מוחמד מחאמיד, הרי תהא לכך משמעות לעניין חילוט המשאיות, לאחר שיוגש כתב-אישום.

9. על האמור בהחלטת בית-משפט קמא יש להוסיף כי במעמד הדיון בערר שהגיש העורר, הגישה המשיבה את אותו כתב-אישום שהוגש עוד בחודש 3/19 לבית-משפט שלום בחיפה ב-ת"פ 59778-03-19 כנגד מר מוחמד מחאמיד, שהיה בעל המשאיות הרשום עד 5/8/19, ואשר המשיבה טוענת כי העברת הבעלות לעורר ב-5/8/19 נעשתה על-מנת להבריא את המשאיות בטרם יוגש כתב-אישום נוסף כנגדו על עבירות נוספות שביצע באמצעות אותן המשאיות, בשנת 2019.

כתב-האישום, אשר הוגש כנגד מר מוחמד מחאמיד בחודש 3/19, התייחס להיותו של מר מוחמד מחאמיד בעל עסק להובלת פסולת ועפר, ובעל המשאיות א' ו-ב', אשר במועדים שונים שפורטו בכתב האישום, במהלך שנת 2018, הושלכה פסולת בניין מהמשאיות ברשות הרבים, ובכך בוצעו עבירות על

החוק לשמירת הנקיין.

החקירה במסגרתה נתפסו המשאיות, והמצויה עדיין בעיצומה וטרם הבשילה לכדי כתב-אישום, מתייחסת לעבירות רבות של השלכות פסולת שבוצעו במהלך שנת 2019 עם המשאיות הרלוונטיות, וזאת לאחר התקופה לגביה הוגש כתב-האישום, ולאחר שמר מוחמד מחאמיד מודע להגשת כתב-האישום, אך עניין זה אינו מרתיעו.

טיעוני הצדדים בערר

10. העורר טען כי שגה בית-משפט קמא, שנמנע מלדון בשחרור המשאיות לידיו תוך קביעת בטוחות, שכן לטענתו שחרור זה לא יפגע בהליכי החקירה, ולטענתו החשדות על ביצוע העבירות, בניגוד לחוקי הגנת הסביבה, מיוחסים לאדם אחר, שהיה הבעלים הקודם של המשאיות, ועל כן אין מקום לפגוע בו - הבעלים הנוכחי של המשאיות.

העורר מתייחס לכתב האישום, שהוגש כנגד הבעלים הקודם, וטוען כי הוא לא נאשם במסגרת אותו אישום, ולא היה מקום לתפיסת המשאיות שבבעלותו.

עוד טוען העורר, שמאחר והוא הבעלים של המשאיות, וכנגדו אין טענה להפרת חוקי הנקיין ואיכות הסביבה, הרי אין מקום לחילוט המשאיות בעתיד, ועל כן לא קיימת תכלית זו של חילוט עתידי.

העורר התייחס בטיעונו למועד הגשת כתב-האישום כנקודת זמן, המצדיקה פניית המשיבה לבית-משפט מחדש בכל הקשור לתפיסת המשאיות, אלא שבעניינו טרם הסתיימה החקירה, ועוד לא הוגש כתב-אישום.

העורר שב וטוען, כי תפיסת המשאיות פוגעת בזכותה קניין שלו ובפרנסתו, וכי רכש את המשאיות כשבועיים וחצי לפני שהם נתפסו, ולא ידע כי בוצעו בהן עבירות בעבר, וכל שידע הינו שהמדובר במשאיות ששימשו בעבר להובלות עפר.

בכל הקשור בעניין חילוט המשאיות, טען העורר בטיעונו בעת הדיון, כי סעיף 39 לפקודה מאפשר חילוט של החפץ שנתפס אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ הוא בעל החפץ.

אשר על כן, טען העורר, כי גם אם יוכח שבאמצעות המשאיות בוצעו עבירות במהלך שנת 2019 עד למועד בו נרשמה בעלותו על המשאיות, דהיינו עד 5/8/19, הרי המשיבה לא תוכל לחלט את המשאיות, שכן הוא הבעלים והוא לא ביצע עבירה על איכות הסביבה שבגינה הוא יורשע, ולא ניתן יהיה לחלט משאיות שבבעלותו בגין עבירות שביצע הבעלים הקודם של המשאיות.

11. המשיבה טענה כי דין הערר להידחות, כי החקירה נמצאת בעיצומה והמדובר בחקירה מסועפת של מאות עבירות בענייני איכות הסביבה שבוצעו במהלך שנת 2019, וכי כנגד מר מוחמד מחאמיד, שהיה הבעלים הרשום של המשאיות עד 5/8/19, הוגש כתב-אישום על עבירות עם אותן משאיות, שבוצעו במהלך שנת 2018.

המשיבה ציינה כי בתאריך 24/11/19 נחקר העורר תחת אזהרה בחשד לשיבוש מהלכי חקירה, וכן הפנתה לכל התמיהות שהוזכרו בהחלטת בית-משפט קמא באשר לשאלה האם אכן העורר הינו הבעלים של המשאיות, או שהמדובר בהעברת בעלות פיקטיבית על-מנת למלט את המשאיות מבעלותו של מר מוחמד מחאמיד, כדי למנוע אפשרות חילוטן.

המשיבה הדגישה, כי תכלית התפיסה הינה גם מניעת הישנות העבירות באמצעות אותן משאיות, וגם חילוט המשאיות לאחר שיוגש כתב-אישום.

בכל הקשור לחילוט המשאיות, הפנתה המשיבה גם להוראות סעיף 15ב(א) לחוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984, וטענה כי ניתן לצוות על חילוט חפץ ששימש לביצוע העבירה, גם אם מי שהורשע בעבירה אינו בעל החפץ.

המשיבה הפנתה לחומר הראיות, המצביע על עבירות בתחום איכות הסביבה, שבוצעו באמצעות המשאיות במהלך שנת 2019, וכן הפנתה לחומר הראיות שנאסף, ועל-פיו קיים אדם נוסף בשם זהרן שטווי, שטוען שרכש את משאית ב', וטענתו זו מגובה בהודעת מתווך, ובכך שמשאית ב' נתפסה אצל מר שטווי, ולא אצל העורר.

המשיבה עמדה על טענותיה, כי העורר אינו הבעלים האמיתי של המשאיות שנתפסו, והוא אף לא פעל כנגד מר מוחמד מחאמיד, בכל הקשור לתשלומים שטען כי שילם, או על-מנת לבטל שיקים שטען כי נתן, וזמן פרעונם לא הגיע.

12. העורר טען כי פרשנותה של המשיבה להוראות סעיף 15ב(א) לחוק שמירת הנקיון אינה נכונה, ולא ניתן לחלט חפץ שבבעלותו, אם הוא לא ביצע עבירה, גם אם בעזרת החפץ/המשאית בוצעה עבירה בעבר על-ידי מאן דהוא אחר, בטרם הועברה הבעלות בחפץ אליו.

העורר אף טען כי המשיבה היתה צריכה לפעול בהתייחס למשאיות, בד בבד עם הגשת כתב-האישום בחודש 3/19 כנגד מר מוחמד מחאמיד, ולא ליצור מצב בו מר מוחמד מחאמיד ימכור את המשאיות לצד ג', ואז לתפוס את המשאיות, ובנסיבות אלה הוא שומר על זכותו לתבוע בניזקין, הן את מר מוחמד מחאמיד, והן את המדינה.

דין והכרעה

13. סעיף 6(2) לחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה) תשע"א-2011, מקנה סמכות לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה, כאשר מתעורר חשד לביצוע עבירה לפי חיקוק המנוי בתוספת הראשונה לחוק זה, וקובע כי על תפיסה כזו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודה בשינויים המחויבים.

חוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984, הינו אחד מהחוקים המפורטים בתוספת הראשונה לחוק הגנת הסביבה.

14. הפרק הרביעי בפקודה עוסק בתפיסת חפצים, תוך שסעיף 32(א) לפקודה קובע כי:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה, או כאמצעי לביצועה"

סעיף 34 לפקודה קובע כי על-פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית-משפט שלום לצוות כי החפץ ימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהג בו אחרת, כפי שיורה בית-משפט, ובתנאים שיקבע בית-משפט בצו.

סעיף 35 לפקודה קובע כי:

"אם תוך שישה חודשים מיום תפיסת החפץ על-ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה, ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידיו נלקח; אך רשאי בית-משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שייקבע."

סעיף 39 לפקודה קובע את האפשרות לצוות על חילוט חפץ שנתפס לפי סעיף 32, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ הוא בעל החפץ.

סעיף 40 לפקודה קובע, כי אם אדם שאינו שותף לעבירה טוען לבעלות על החפץ שחולט, הוא רשאי בתוך שנה מיום מתן צו החילוט לבקש מבית-המשפט שציווה על החילוט לבטל את צו החילוט.

בנוסף להוראות אלה, קובעות הוראות סעיף 15ב' לחוק שמירת הנקיון, כי אם הורשע אדם בעבירה לפי חוק שמירת הנקיון, רשאי בית-המשפט לצוות על חילוט חפץ ששימש לביצוע העבירה.

15. בענייננו, לתפיסת המשאיות יותר מתכלית אחת, הן תפיסה מניעתית על-מנת שלא תימשכנה העבירות הקשורות בזיהום הסביבה שבוצעו עם משאיות אלו בשנים 2018-2019, והן תפיסה לצורכי חילוט בתום ההליך הפלילי.

בהתייחס לתכליות אלה, קיימת כמובן חשיבות לזהות בעל המשאיות האמיתי.

16. בהקשר לחלקן של המשאיות בביצוע העבירות, הרי בהתייחס לשנת 2018, כבר הוגש כתב-אישום על ביצוע עבירות באמצעות משאיות א' ו-ב', עבירות על החוק לשמירת נקיון; ובהקשר לשנת 2019, מתקיימת חקירה ענפה, אשר במסגרתה נתפסו המשאיות, ואשר לגביה קבע בית-משפט קמא כי הונח לפניו חשד סביר, ואף מעבר לכך, כי אכן בוצעו עבירות באמצעות משאיות אלה.

בנסיבות אלה, ניתן להתייחס למשאיות אלה בגדר "שור נגח", ובלשונו הצוירית של כב' השופט חשין ב-רע"פ 1792/99 גאלי נ' משטרת ישראל (10/6/99):

"על דרך ההאנשה נאמר, כי השופל הוכיח עצמו כעבריין מן המניין, עבריין מועד. זו לו הפעם השלישית לשופל שהוא נתפס בביצועה של אותה עבירה. לאחר שעבר (לכאורה) שלוש פעמים אותה עבירה עצמה - ובהפרשי זמן קצרים - הלא ייאמר כי יש יסוד סביר להניח שהשופל יוסיף ויעבור שוב אותה עבירה?... השופל הוכיח עצמו כשור מועד, שור נגח, ושור מועד - שור נגח ראוי לו שיהיה בהחזקת הרשות; בהחזקת הרשות ולא בהחזקת בעליו, אשר הוכיח כי אינו מסוגל לשמור עליו כהלכתו..."

ובהמשך:

"מסתבר כי השופל עשה מנהג לעצמו לעבור מיד אל יד, ככל הנראה במסגרת התארגנות הפועלת היטב ובמשטר. חשש לעתיד נלמד מן העבר, ומשידענו כי השופל מועד הוא - שופל נגח - לא יהא זה ראוי אם נתיר לו להתהלך בחולות יבנה חופשי, לחפור חול לרצונו לגונבו..."

דברים אלה יפים אף לענייננו, באשר למשאיות שנצפו עשרות פעמים משליכות פסולת בניין ברשות הרבים ובמקומות שאינם מיועדים לכך.

17. בכל הקשור לטענות העורר כי הוא כעת הבעלים של המשאיות, ולא הוא זה שביצע את עבירות השלכת פסולת הבניין בעבר, הרי יש ממש בתמיהות שהביע בית-משפט קמא בשאלת אמיתות עסקת המכר, והחלטתו של בית-משפט קמא בעניין זה מנומקת היטב.

יש להבהיר, כי רישום הבעלות על רכב במשרד הרישוי אינו רישום קונסיטוטיווי, וניתן להוכיח בראיות כי

הבעלות במשאיות שייכת לאחר, שאינו רשום כבעלים.

הרישום במשרד הרישוי הינו בעל ערך דקלרטיבי, שלא כמו הרישום בלשכת רישום המקרקעין, שהינו קונסיטוטיובי (עיין לעניין זה ב-רע"א 537/95 סהר חברה ישראלית לביטוח בע"מ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ).

בית-משפט קמא העלה בסעיף 4 להחלטתו תמיהות רבות באשר לשאלת זהותו האמיתית של הבעלים של המשאיות, תמיהות אלה אכן עולות מעיון ב-נ/1, מחקירתו של העורר בבית-משפט קמא, ומיתר הראיות שהוגשו, בנוסף לתמיהות לעניין הבעלות, העלה בית-המשפט קמא תמיהה באשר לשאלה האם קיים לעורר צורך אמיתי במשאיות אלה לצורך עסקו, כאשר במשך כ-15-12 שנים שבהן הוא עוסק בתחום עבודות עפר, הוא לא היה זקוק למשאיות כאלה.

בנסיבות אלה, יש ממש גם בטענות המשיבה, שיש לאפשר לה השלמת החקירה גם בהקשר לשאלת הבעלים האמיתי של המשאיות.

18. ככל שאכן הבעלים האמיתי של המשאיות אינו העורר, אלא הבעלים הקודם שהיה רשום עד 5/8/19, מר מוחמד מחאמיד, הרי וודאי שיש הצדקה לתפיסה מניעתית של המשאיות.

הוא הדין באשר לתכלית שעניינה חילוט.

19. ב-רע"פ 6990/10 דדון חזי וציון 1992 בע"מ נ' מדינת-ישראל (24/11/10), נפסק כי לצורך שקילת חלופות לתפיסת משאיות, שנתפסו בשל שפיכת פסולת בניין ברשות הרבים, יש צורך במתן אמון, וכאשר המדובר בעבירות נישנות, קשה ליתן אמון כזה.

עוד נפסק באותו עניין, כי תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה, וכן חילוטם, נבחנים לאור תכלית הוראות הדין הרלוונטי, הזכויות המהותיות והאינטרסים השונים, כאשר יש לאזן בין הגנה על זכות הקניין לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע העבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצוע העבירה, ונוכח הצורך החברתי הגובר בשמירה על משאבי הטבע, וההכרה בנזק שנגרם לכלל הציבור בשל זיהום הסביבה, ננקטת מדיניות ענישה מחמירה כלפי עברייני סביבה.

בסיטואציה של הישנות עבירות, יש חשש לפעילות דומה, ועל כן אין מקום לשחרור המשאיות, במיוחד כאשר המדובר בחשד לעבירות רבות במהלך השנתיים האחרונות, בהתייחס לשימוש באותן משאיות שנתפסו. חשד לעבירות שבוצעו בשיטתיות, באופן אינטנסיבי ובהיקפים גדולים, מצביע על חוסר מורא מפני החוק ועל העדפת הכדאיות הכלכלית שצומחת מהתנהלות כזו של השלכת פסולת, שלא באתרים מורשים.

בהקשר לכך שהאינטרס הציבורי, שעניינו הגנה על הציבור מפני פגיעה בסביבה, גובר על האינטרס הפרטי של בעל המשאית, כאשר אין המדובר באירוע בודד וחד-פעמי, אלא באירועים חוזרים, עין גם ב-בש"פ 4180/11 מ.נ.ש. **מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ' מדינת-ישראל** (10/6/11), רע"פ 8478/10 **יוסף אליאס נ' מדינת-ישראל** (24/11/10), רע"פ 6292/10 **הובלות עבוד בע"מ נ' המשטרה הירוקה** (5/10/10).

לו התכלית היחידה היתה תכלית של חילוט, יתכן וניתן היה לבחון "חלופת תפיסה" בדרך שפגיעתה בזכות הקניין פחותה, לרבות באמצעות שחרור שיכלול הפקדה, התחייבות עצמית, התחייבות צד ג', איסור דיספוזיציה, המצאת ביטוח מקיף כשהמדינה הינה מוטב, ושעבוד המשאיות לטובת המדינה, אלא שבענייננו קיימת גם תכלית מניעתית, ולכן לעת הזו איני סבורה כי יש מקום לבחון "חלופת תפיסה", ויש לאפשר השלמת החקירה, לרבות בעניין זהות הבעלים האמיתי של המשאיות.

20. במכלול האיזונים בענייננו, כאשר יש בסיס לתמיהות באשר לשאלה האם העורר הינו הבעלים האמיתי של המשאיות שנתפסו, כאשר כנגד הבעלים הרשום עד 5/8/19, תלוי ועומד כתב-אישום בעבירות דומות, כאשר לגבי אותן משאיות שנתפסו, מצוי, לכאורה, בחומר הראיות במסגרת החקירה, בהתייחס לשנת 2019, תיעוד של מאות פעמים של השלכת פסולת בניין ברשות הרבים, וכאשר החקירה עדיין מצויה בעיצומה, לרבות בשאלת זהות הבעלים האמיתי של המשאיות, וטרם חלפו 6 חודשים ממועד התפיסה, אין מקום לקבלת הערעור, והמשאיות תישארנה תפוסות בידי המשיבה.

לכשיוגש כתב-אישום, מן הראוי שזה יהיה מלווה בהגשת בקשת תפיסה חדשה, שתותאם לתשתית הראייתית שביסודו של כתב-האישום.

21. הערר נדחה.

22. המזכירות תשלח העתק החלטה זו לצדדים.

תשומת לב המזכירות מופנית לכך כי תיק זה נפתח בטעות כתיק ה"ת והיה צריך להיות מסווג כתיק ע"ח.

ניתנה היום, כ"ט חשוון תש"פ, 27 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.